

Brusel 17. května 2024
(OR. en)

9774/24

LIMITE

ENER 221
ENV 503
CLIMA 197

POZNÁMKA

Odesílatel:	Předsednictví
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Předmět:	Sdělení REPowerEU: výhled do budoucna = výměna názorů

S ohledem na zasedání Rady pro dopravu, telekomunikace a energetiku, které se bude konat dne 30. května 2024, naleznou delegace v příloze diskusní dokument předsednictví k výše uvedenému tématu.

V návaznosti na nevyprovokovanou a neodůvodněnou vojenskou agresi Ruska vůči Ukrajině přijali hlavy států a předsedové vlád EU ve dnech 10. a 11. března 2022 Versailleské prohlášení¹, v němž stanovili následující cíl: co nejrychleji postupně ukončit závislost EU na dovozu ruského plynu, ropy a uhlí. V souvislosti s bezprecedentní energetickou krizí, která v následujících měsících výrazně narušila energetickou bezpečnost EU a vyvolala prudký nárůst cen energií na celém kontinentu, vyzvali vedoucí představitelé EU Komisi, aby vypracovala plán REPowerEU, jehož cílem je zejména a) rychlejší snižování celkové závislosti EU na fosilních palivech při zohlednění vnitrostátních podmínek a rozhodnutí členských států ohledně vlastní skladby zdrojů energie; b) diverzifikace našich dodávek a tras; c) další rozvoj trhu s vodíkem pro Evropu; d) urychlení rozvoje obnovitelných zdrojů energie a zefektivnění postupů pro povolování s cílem urychlit projekty v oblasti energetiky; e) dokončení a zlepšení propojení evropských plynárenských soustav a elektroenergetických sítí; f) posílení plánování EU pro nepředvídané události v oblasti bezpečnosti dodávek a g) zlepšení energetické účinnosti. Vedoucí představitelé EU rovněž uvedli, že je třeba zintenzivnit práci za účelem a) zajištění dostatečných zásob plynu; b) monitorování a optimalizace fungování trhu s elektřinou; c) směřování koordinovaných investic do energetických soustav a d) zlepšení konektivity s bezprostředním sousedstvím EU.

V květnu 2022 přijala Komise plán REPowerEU², který má tři hlavní cíle: i) úspora energie; ii) výroba energie z obnovitelných zdrojů a iii) diverzifikace dodávek energie do EU.

Konečným cílem plánu Komise je postupné ukončení závislosti na dovozu fosilních paliv z Ruska, a to nejpozději do roku 2027³. Plán REPowerEU, který vychází ze Zelené dohody pro Evropu, představoval spolu s nařízeními Rady pro mimořádnou situaci klíčový nástroj k odklonu od ruských zdrojů energie, a tedy k energetické diverzifikaci Evropy, čímž poskytl východisko z krize. V tomto duchu byla v rámci uvedeného plánu vypracována krátkodobá opatření ke snížení spotřeby energie, stanoven pevný dlouhodobý rámec pro zvýšení energetické účinnosti do roku 2030 a urychlena výroba energie z obnovitelných zdrojů v zájmu zvýšení energetické bezpečnosti EU a dekarbonizace hospodářství EU. Kromě strukturálních opatření, která byla v souvislosti s plánem REPowerEU předložena, byla přijata také řada dočasných a výjimečných nařízení pro mimořádnou situaci.

¹ [20220311-versailles-declaration-cs.pdf \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=COM%3A2022%3A230%3AFIN)

² COM(2022) 230 final. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=COM%3A2022%3A230%3AFIN>

³ https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:b27b8b93-725d-11ee-9220-01aa75ed71a1.0019.02/DOC_1&format=PDF

Na základě plánu REPowerEU většina členských států výrazně snížila nebo postupně ukončila dovoz ruského plynu, ropy a uhlí a některé státy se rovněž postupně zbavily závislosti na jaderném palivu nebo elektřině z Ruska. Celkem se evropským spotřebitelům podařilo ušetřit 125,2 miliardy m³ plynu, přičemž poptávka po zemním plynu se v období od srpna 2022 do března 2024 snížila o více než 18 %. Během uplynulých dvou let se EU rovněž podařilo zajistit, aby byly zásobníky plynu dostatečně naplněny pro potřeby občanů i průmyslu a aby nedocházelo k výpadkům a nedostatku elektřiny. Aby EU kompenzovala výrazný pokles dovozu ruského plynu (který se v roce 2022 oproti předchozímu roku snížil ze 45 % celkového dovozu plynu do EU na 24 % a v roce 2023 na 15 %), zvýšila dodávky plynu od jiných mezinárodních dodavatelů, především z Norska a USA. Ve společném úsilí EU o diverzifikaci hrála roli i energetická platforma EU, kterou Evropská komise spustila v prosinci 2022. Mechanismus agregace poptávky, který byl v rámci energetické platformy EU v dubnu 2023 zaveden, přispěl k tomu, že byly zásobníky plynu před zimní sezónou 2023–2024 naplněny. Plán REPowerEU rovněž vedl k rychlejšímu zavádění projektů v oblasti obnovitelných zdrojů energie a úsilí o energetickou účinnost. Z odhadů⁴ v tomto odvětví vyplývá, že instalovaná kapacita větrné a solární energie se mezi lety 2021 a 2023 kumulativně zvýšila o 36 %, čímž se za dva roky ušetřilo přibližně 24 miliard m³ plynu. Co se týče energetické účinnosti, konečná spotřeba energie v roce 2022 klesla na 940 Mtoe, což ve srovnání s rokem 2021 představuje snížení o 2,8 %. Rychlé dosažení cílů Zelené dohody pro Evropu podporují i další iniciativy, jako je Akční plán EU pro elektrizační soustavy⁵, Evropský akční plán pro větrnou energii⁶, Strategie EU pro solární energii⁷, nová opatření týkající se povolovacích postupů, charty o větrné a solární energii a zřízení evropské koalice pro financování energetické účinnosti, které představují klíčové nástroje pro přechod na čistou energii. V zájmu zajištění potřebných investic bylo na provádění plánu REPowerEU uvolněno téměř 300 miliard eur, zejména prostřednictvím nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost⁸.

⁴ Zdroje: Eurostat, WindEurope, Solar Power Europe

⁵ COM(2023) 757

⁶ COM(2023) 669

⁷ COM(2022) 221

⁸ Nařízení (EU) 2021/241

U příležitosti **dvouletého výročí plánu REPowerEU** Komise nedávno zveřejnila internetovou zprávu, která obsahuje hodnocení jeho provádění, včetně informačních přehledů zaměřených na jednotlivé země, a vydala další konkrétní pokyny, jejichž cílem je zejména další urychlení zavádění obnovitelných zdrojů energie na celém kontinentu a snížení dovozu fosilních paliv z Ruska. Komise například přijala řadu nových a aktualizovaných doporučení a pokynů s cílem zlepšit a zefektivnit povolovací postupy a aukce v oblasti obnovitelných zdrojů energie.

Nyní, dva roky od přijetí plánu REPowerEU, je zřejmé, že i přes výrazné snížení dovozu ruských paliv se EU podařilo zachovat energetickou bezpečnost. Na základě zkušeností získaných během energetické krize a s ohledem na negativní, někdy až ničivý dopad, který tato krize měla na evropské občany i průmysl, bude v následujících letech zapotřebí dalšího úsilí o zvýšení odolnosti EU a členských států vůči využívání energie jako zbraně ze strany zahraničních režimů, o zachování a posílení energetické bezpečnosti a stabilizaci cen. Snížení strukturální závislosti Evropy na dovozu energie z Ruska navíc výrazně zasáhne ruskou válečnou ekonomiku, což je v souladu s neochvějnou podporou Ukrajiny a jejích občanů ze strany EU.

S ohledem na výše uvedené skutečnosti by belgické předsednictví chtělo požádat delegace o jejich názor na následující dva aspekty:

- 1. S jakými překážkami se potýkáte při postupném ukončování dovozu energie z Ruska v souladu s duchem Versailleského prohlášení a plánem REPowerEU?**
- 2. Jaké další iniciativy by měly být zahájeny na podporu EU a jejích členských států ve snaze o co nejrychlejší ukončení závislosti na ruských fosilních palivech?**